

Tematika és irodalomjegyzék a Helyi Önkormányzat I. nappali BA szakos hallagtók számára

Az önkormányzatok magyarországi megerősödése lényegében egybeesik az állam által közvetlenül ellátott közszolgáltatások folyamatos visszaszorulásával, valamint a piaci viszonyok térhódításával. Valamennyi fejlett országban egyre nagyobb az állami újraelosztás szerepe, egyre több nemzetállami funkció összpontosul nemzetközi szervezeteknél, és a nemzeti kormányok hatásköreinek megnyirbálása a helyi állam, tehát az önkormányzatok megerősödésével jár együtt. Az állami kötelezettségek háttérbe szorulását jól mutatja az a folyamat is, amelynek révén egyre több feladat és kötelezettség került át az önkormányzatokhoz. A fejlett országok példája inspirálta azokat a hazai politikai szándékokat, amelyek az állam totális jellegének lebontására és a lokális döntések és feladatellátások arányának növelésére irányultak. Ez a politikai törekvés az önkormányzatok szerepkörének és feladatainak újragondolását igényelte.

Az európai példák az elmúlt két évtizedben azt mutatták, ahogy a pártok dominálnak a parlamentekben, úgy a helyi hatalom működésében is meghatározó szerepük van. Az utóbbi évtized azonban változásról tanúskodik; a helyi szinten a pártok kezdenek teret veszíteni a különböző egyesületek, egyletek, választási csoportosulások, egyéni jelöltek javára. Ezt a folyamatot természetesen a településnagyság, a választási rendszer és az adott ország politikai kultúrája befolyásolja. A kérdés, hogy a hazai politika lokális szintjén a pártok szerepét miként érinti, befolyásolja a civil szervezetek megjelenése. Átrendezi-e a rendszerváltás után különösen a nagyvárosokban kialakult helyi politikai viszonyokat, illetve milyen kapcsolatrendszer, munkamegosztás alakult ki a civil szervezetek és a politikai pártok között.

Vizsga követelmény: Kollokvium (írásbeli teszt alapján)

Az órákon való megjelenés kötelező, aki az év közben megtartott órák egyharmadáról (három) igazolatlanul hiányzik, annak félévi munkáját érvénytelennek tekintem, és vizsgát nem tehet!

Tematika és irodalom jegyzék

1. Önkormányzatok fogalma, jellegük szerinti csoportosítása

Kötelező irodalom

Petrétei J. 1995: Az önkormányzatok fogalmáról, jellegéről és alkotmányi szabályozásáról. Jura, 1. pp. 6-15.

Csefkó F. (szerk.) 1999: **Önkormányzati iránytű. Új Historica Kiadó, Villány. pp. 17-32.**

Pélné Kovács Ilona 2008: Helyi kormányzás Magyarországon. Dialóg Campus, Budapest-Pécs, pp. 13-29.

2-3. Önkormányzati rendszerek

Kötelező irodalom

Kákai László 2004: Önkormányzunk értetetek, de nélkületek! Pártok és civil szervezetek a helyi társadalmakban. Századvég kiadó, Budapest pp. 95-102.

Pélné Kovács Ilona 2008: Helyi kormányzás Magyarországon. Dialóg Campus, Budapest-Pécs, pp. 30-45.

Fábián Adrián (szerk.) 2012: Válogatott Európai önkormányzati modellek. Dialóg Campus, Budapest-Pécs, pp. 19-68; 139-145

Ajánlott irodalom

Smith, G. 1989: Politics in Western Europe: A Comparative Analysis. Fifth ed. Gover, Aldershot

Leemans, A. F. 1970: Changes Patterns of Local Government. International Union of Local Authorities, The Hague

Benett, R. J. 1993: European Local Government Systems. In: (ed.) Benett, R. J. Local Government in the New Europe. Belhaven Press London pp. 28-47.

Benett, R. J. 1997: Local Government in Post Socialist Cities. Discussion Papers, No. 2. Local Government and Puplic Service Reform Initiative. Open Society Institute, Budapest, pp. 1-42.

Norton, A. 1994: International Handbook of Local and Regional Government. A Comparative Analysis of Advenced Democracies. Edward Elgar, Aldershot pp. 7-15.

John Loughlin, Frank Hendricks, Anders Lindstrom (eds) 2010: The handbook of Subnational Democracy in the European Union (eds.) Oxford: Oxford University Press pp. 12-14, 717-726

4. Önkormányzati reformok, és azok hatása a településszerkezetre

Kötelező irodalom

Kákai László 2004: Önkormányzunk értetetek, de nélkületek! Pártok és civil szervezetek a helyi társadalmakban. Századvég kiadó, Budapest pp. 102-116.

Torma T. 2002: Önkormányzati reformok Nyugat-Európában és tanulságaik. Magyar Közigazgatás, 9. pp. 513-521.

Szente Z. 1996: A központi-helyi kormányzati viszonyok intézményes formái Európában. Magyar Közigazgatás, 10, pp. 582-602.

Ajánlott irodalom

- Norton, A. 1994: *International Handbook of Local and Regional Government. A Comparative Analysis of Advanced Democracies*. Edward Elgar, Aldershot pp. 32-47.
- Chandler, J. A. 1993: *Local Government in Liberal Democracies. An Introductory Survey*. Routledge, London.

5-6. Önkormányzati reformok Magyarországon 1990-2014

Kötelező irodalom

Cséfalvai Zoltán 2006: Nyertes vagy vesztes? in A magyarok bemutatója. (szerk.) Hegedüs István Demokrácia Kutatások Magyar Központja közhasznú Alapítvány-Budapesti Corvinus Egyetem Politikatudományi Intézet, Budapest, pp. 299-312.

Vígvári András 2005: Politika, gazdaság és reformkényszer a helyi önkormányzati szektorban, 1990-2004. in *A helyi hatalom és az önkormányzati választások Magyarországon 1990-2002*. (szerk. Böhm Antal MTA PTI Budapest, pp. 19-65.

Kádár Krisztián 2005: Reformkönyve a Magyar Közigazgatásban. in (szerk.) Ágh Attila-Somogyvári István: A Közigazgatási reform új perspektívái. Új Mandátum Kiadó, Budapest

Pálné Kovács Ilona 2008: Helyi kormányzás Magyarországon. Dialóg Campus Kiadó Budapest-Pécs. pp. 181-195; **294-299**.

Kákai László 2015: Helyi és területi önkormányzatok, helyi politika. In: Körösné Andrási András (szerk.): A magyar politikai rendszer – negyedik század után. Budapest: Osiris – MTA TK, 203-229.

Horváth M. Tamás – Péteri Gábor – Vécsei Pál 2014: A helyi forrás szabályozási rendszer magyarországi példája 1990-2012. Közigazgatási Szemle, 2014. 2. sz.

Kákai László 2015: Az önkormányzatok pénzügyi helyzete az autonómia vs centralizáció szemszögéből. In Tuka Ágnes (szerk.): Változó Európa? Kérdések, kétségek, válaszok. Pécs: Publikon Kiadó, pp. 283-298.

Fábián Adrián - Bencsik András 2014: Régi és új szereplők a területi államigazgatásban: járási hivatalok és kormányablakok. ÚJ MAGYAR KÖZIGAZGATÁS (2) pp. 20-24.

7. Pártok fejlődése, új kihívások megjelenése a politikai térben?

Kötelező irodalom

Fritz T. 1997: Pártrendszer és parlamenti demokrácia. In: (szerk.) Glatz F.: *Demokrácia intézményrendszere. Magyarország az ezredfordulón*. MTA Budapest, pp. 89-97.

Fritz T. 2002: A párt nem vész el, csak átalakul? In: (szerk.) Johancsik J.: Pártok változó térben Villányi úti könyvek, Budapest pp. 43-67.

Fritz T. 2002: Önkormányzó és önfelértékelő pártrendszerek: a magyar pártrendszer önfelértékelő jellege és annak okai. In: (szerk.) Bayer J.: *Politika és társadalom*. MTA PTI Budapest, pp. 209-231.

Katz, R.-Mair, P. 2001: A pártrendszer változó modelljei és a pártdemokrácia. Politikatudományi Szemle, 3. pp. 131-156.

Ajánlott irodalom

Fritz T. 1996: *A magyarországi pártrendszer 1987-1995*. Cserépfalvi, Budapest

Bihari M. 1992: *Divergáló pártrendszer és polarizált pártpluralizmus* In: (szerk.) Bihari M.: *A többpártrendszer kialakulása Magyarországon 1985-1991*. Kossuth, Budapest, pp. 302-316.

Johancsik J. 2002: Átrendeződések a politikai térben: Politikai pártok a civil szervezetek kihívásaival szemben Franciaországban In: (szerk.) Johancsik J.: Pártok változó térben Villányi úti könyvek, Budapest pp. 69-118.

Mellors, C.-Pijnenburg, B. (ed.) 1989: Political Parties and Coalitions in European Local Government. Routledge, London and New York

Kunszt Márta (szerk.) 2001: Politikum Pécssett. Pártpreferenciák, erőviszonyok, helyi hatalom, gazdaság és civil társadalom. Pannónia Könyvek, Pécs p.277

http://hasznos-oldalak.info/docbook/a_politikum/book.html

8-9. Magyarországi önkormányzati választási rendszer áttekintése, választási eredmények politológiai értékelése

Kötelező irodalom

Horváth Cs. 2001: Önkormányzatok, pártok választások. In: (szerk.) Kunszt M.-Laczkóné T. Á.: Politikatudományi válaszok a XXI. század kihívásaira. PTE. Pécs, pp. 285-294.

Kukorelli I. 1995: Önkormányzati választások – 1994. december 11. In: Magyarország Politikai évkönyve 1995. szerk. Kurtán S.–Sándor P.–Vass L. Demokrácia Kutatások Magyar Központja Alapítvány, Budapest, pp. 99-109.

Szoboszlai Gy. 1999: Pártok és függetlenek a helyhatósági választásokon. In: Magyarország Politikai Évkönyve 1998. (szerk.) Kurtán S.–Sándor P.–Vass L. Demokrácia Kutatások Magyar Központja Alapítvány, Budapest. pp. 228-239.

Kákai László 2008: Pártok és civil szervezetek a hazai politika lokális szintjén." *Demokrácia deficitje vagy a deficités demokrácia*" konferencia kötet (szerk.) Csefkó Ferenc-Horváth Csaba Pécs: PTE Állam- és Jogtudományi Kar-Baranyai Értelmiség Egyesület, pp. 354-365.

Kákai László 2015: Önkormányzati választási törvény változása és hatása a választási eredményekre. In Csefkó Feren – Horváth Csaba: *Választások Magyarországon – 2014*. Pécs: PTE ÁJK – A jövő Közigazgatásáért Alapítvány, pp. 181-202.

Ajánlott irodalom

Bóhm A.–Szoboszlai Gy. (szerk.) 1992: Önkormányzati választások 1990. MTA PTI Budapest.

Bóhm A.–Szoboszlai Gy. (szerk.) 1996: Önkormányzati választások 1994. MTA PTI Budapest.

Bóhm A. 1999: Centralizáció-decentralizáció, avagy a központi kormány és az önkormányzatok viszonya. In: (szerk.) Kulcsár K.: Politika és társadalom 1989-1999. Magyarország az ezredfordulón MTA Budapest, pp. 113-138.

Finta I.-Kákai L.-Pálné Kovács I. 1996: Pártelvű választások szorítójában a megyei önkormányzatok. In: (szerk.) Bóhm A.-Szoboszlai Gy. pp. 173-194.

Horvát M. T. 1996-1997: Csalóka meghatározottságok a helyi választásokon. In: (szerk.) Horváth Cs.: Konfliktus, konszenzus, kooperáció. JPTE Pécs, pp. 352-367.

Tóth Z. 1991: Önkormányzati választások, 1990. In: Magyarország Politikai Évkönyve 1991. szerk. Kurtán Sándor–Sándor Péter–Vass László Demokráciakutatások Magyar Központja Alapítvány Budapest, pp. 195-206.

Szoboszlai Gy. 1995: Önkormányzati választások 1994. Társadalmi szemle, 4. pp. 15-31.

Kákai László 2003: Pártok és civil szervezetek a helyi önkormányzati választásokon in S. Szabó Péter (szerk.) Pécsi Politikai Tanulmányok PTE, Pécs pp. 12-41

<http://hasznos-oldalak.info/docbook/politika/book.html>

10. Civil szervezetek és önkormányzatok

Kötelező irodalom

Csegény P.-Kákai L. 2001: Köztes helyzet!? A civil szervezetek és az önkormányzatok kapcsolatában az ezredforduló Magyarországon MeH Civil Kapcsolatok Főosztálya, Bp. pp. 115-137.

Kákai László 2004: Önkormányzunk értetek, de nélkületek! Pártok és civil szervezetek a helyi társadalmakban. Századvég kiadó, Budapest pp. 260-262.

Katona P. 1999: Az önkormányzatok és a nonprofit szektor kapcsolatáról. In: Tóbiás L. (szerk.) 1999: Együttműködési lehetőségek civil szervezetek és a helyi önkormányzatok között. Hálózat a Demokráciáért Program, Budapest pp. 189-196.

Rixer Ádám 2013: A civil szervezetek kapcsolata a közigazgatással Magyarországon In: Csefkó Ferenc (szerk.): *A közigazgatás és az emberek*. Pécs Közigazgatás-Tudományi Közlemények 5., pp. 153-171.

Ajánlott irodalom

Zám M. 1997: Civilbarát önkormányzatok. Magyar Közigazgatás, július, pp. 421-425.

Széman Zs. 1996: Az önkormányzatok és a civil szféra kapcsolata. Helyi Társadalom Kutatócsoport Budapest.

Sebestény I. 2002: Az önkormányzatok és a nonprofit szervezetek kapcsolata 2000. KSH. Budapest.

Lévai K. (szerk.) 1998: Civil a pályán. Helyi Társadalom Kutató Csoport, Budapest

Csefkó F. (szerk.) 1999: Önkormányzati iránytű. Új Historica Kiadó, Villány. pp. 308-310.

Kunszt Márta (szerk.) 2001: Politikum Pécssett. Pártpreferenciák, erőviszonyok, helyi hatalom, gazdaság és civil társadalom. Pannónia Könyvek, Pécs p.277

http://hasznos-oldalak.info/docbook/a_politikum/book.html

11. Politikai Kultúra és lokalitás

Kötelező irodalom

Kákai László: Politikai kultúra és lokalitás. Századvég, 2004/3.

Marelyn Kiss J.-Kabai I.-Dénes A. 2001: Önkormányzati rendszer és demokratikus deficit. In: Magyarország Politikai évkönyve 2001. szerk. Kurtán Sándor–Sándor Péter–Vass László Demokráciakutatások Magyar Központja Alapítvány, Budapest, pp. 348-399.

Kákai László 2013: Önkormányzat és a lakosság viszonya, avagy bizalom vagy bizalmatlanság In: Csefkó Ferenc (szerk.): *A közigazgatás és az emberek*. Pécs Közigazgatás-Tudományi Közlemények 5., pp. 153-170.

Csefkó F. (szerk.) 1999: Önkormányzati iránytű. Új Historica Kiadó, Villány. pp. 301-306. vagy a települési önkormányzás – lakossági kapcsolatok In: Csefkó Ferenc (szerk.): *A közigazgatás és az emberek*. Pécs Közigazgatás-Tudományi Közlemények 5., pp. 171-188.

12. Záróelőadás

A vastagon szedett rész a kötelező irodalom!!!!

A félév összefoglalója, főbb csomópontok kijelölése